

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้วารสารธุรกิจในด้านสาขาวิชาของวารสาร อายุ ปริมาณการใช้ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ ตลอดจนปัญหา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อการบริการวารสารธุรกิจในห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของอาจารย์และนักศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดหาและบริการด้านวารสารของห้องสมุด ให้สอดคล้องกับสภาพและความสนใจของผู้ใช้

การดำเนินการวิจัย ได้รวบรวมข้อมูลโดยศึกษาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับวารสารธุรกิจ งานวารสารห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และข้อมูลที่ได้จากการส่งแบบสอบถามแก่อาจารย์ประจำ จำนวน 77 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 60 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.92 นักศึกษาปริญญาโท 109 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 89 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.65 และนักศึกษานิเทศศาสตร์ 182 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 171 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.96

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยคำถาม 3 ชนิด คือ ชนิดกำหนดคำตอบให้ (คำถามปลายปิด) ชนิดเติมคำหรือข้อความสั้น ๆ (คำถามชนิดปลายเปิด) และชนิดมาตราประเมินค่า (Rating Scale) แบบสอบถามดังกล่าวแบ่งเป็น 6 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วารสาร
- ตอนที่ 3 ปริมาณการใช้วารสารและสาขาวิชาของวารสารที่ใช้
- ตอนที่ 4 ปัญหาต่าง ๆ ในการใช้บริการวารสาร
- ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการบริการวารสาร
- ตอนที่ 6 สาเหตุของการไม่เคยใช้วารสารธุรกิจในห้องสมุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เป็นอาจารย์สาขาวิชาการบัญชีซึ่งจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 31.67 รองลงมา สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร ร้อยละ 18.33 สาขาวิชาการตลาด ร้อยละ 16.67 สาขาวิชาการบริหารบุคคล และสาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม ร้อยละ 13.33 และสาขาวิชาการพาณิชย์ ร้อยละ 6.67

นักศึกษาปริญญาโทผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เป็นนักศึกษาปริญญาโทบัณฑิตทางบริหารธุรกิจมากที่สุด ร้อยละ 52.81 รองลงมา นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิตทางการบัญชี ร้อยละ 17.98 นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิตทางบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร ร้อยละ 16.83 และนักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการสอบบัญชี ร้อยละ 12.36

นักศึกษาปริญญาตรีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 65.50 รองลงมา สาขาวิชาการตลาด ร้อยละ 17.54 สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร ร้อยละ 9.94 สาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม ร้อยละ 3.51 สาขาวิชาการพาณิชย์ ร้อยละ 2.34 และสาขาวิชาการบริหารบุคคล ร้อยละ 1.17

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วารสาร ได้แก่ แหล่งที่ใช้วารสาร ภาษาของวารสาร จุดมุ่งหมายในการใช้วารสาร วิธีการค้นเรื่องจากวารสาร อายุของวารสารที่ใช้

2.1. แหล่งที่ใช้วารสาร อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารจากห้องสมุดคณะพาณิชย์ฯ มธ. ในระดับน้อย ใช้วารสารจากห้องสมุดกลาง มธ. และห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มธ. ในระดับน้อยที่สุด แต่ใช้วารสารส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับนักศึกษาปริญญาโท ที่ใช้วารสารจากห้องสมุดคณะพาณิชย์ฯ มธ. ในระดับน้อย ใช้วารสารจากห้องสมุดอื่น ๆ ในระดับน้อยที่สุด แต่ใช้วารสารส่วนตัวและวารสารจากที่ทำงานเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีเวลาค้นคว้าวารสารในห้องสมุด ซึ่งจากการวิจัยนี้พบว่า เป็นปัญหาในการใช้วารสารในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ($\bar{X} = 3.49$ และ 3.55 ตามลำดับ) ซึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากอาจารย์มีภาระกิจทางการสอนมาก ประกอบกับต้องรับผิดชอบงานบริหารและงานวิชาการที่เกี่ยวกับการบริการสังคมของโครงการอบรมศึกษาต่อทางธุรกิจ ซึ่งจัดทำตลอดปี

ด้วย สำหรับนักศึกษาปริญญาโทนั้น อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากเป็นการศึกษาระดับค่า ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้วารสาร ซึ่งมีระเบียบห้ามยืมออกนอกห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟุตัสและไวเดอร์ (Futas และ Vidor 1986: 35-39) ที่พบว่านักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจที่เรียนภาคค่ำนิยมใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ มากกว่าวารสาร เพราะไม่สะดวกต่อการใช้วารสาร ประกอบกับนักศึกษาส่วนมากมีงานทำและมีรายได้พอที่จะบอกรับวารสารเป็นส่วนตัว โดยเฉพาะวารสารภาษาไทย จึงใช้วารสารส่วนตัวมากกว่าวารสารในห้องสมุด สำหรับกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีนั้น ใช้วารสารจากห้องสมุดคณะพาณิชย์ฯ มธ. เป็นส่วนใหญ่ โดยใช้ในระดับปานกลาง แต่ใช้วารสารจากห้องสมุดอื่น ๆ และใช้วารสารส่วนตัวในระดับน้อย ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม และสาขาวิชาการพาณิชย์ฯ ที่ใช้วารสารส่วนตัวในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาปริญญาตรียังไม่มีรายได้เพียงพอที่จะบอกรับวารสารส่วนตัว และเรียนภาคกลางวัน จึงใช้วารสารจากห้องสมุดคณะพาณิชย์ฯ มธ. เป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่ใช้ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะวารสารในห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งจากการวิจัยนี้พบว่านักศึกษาปริญญาตรีมีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$)

จากจำนวนอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 80 คน มีอาจารย์เพียง 5 คนเท่านั้น (คิดเป็นร้อยละ 8.33) ซึ่งไม่เคยใช้วารสารธุรกิจในห้องสมุดคณะพาณิชย์ฯ มธ. เลย ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี 3 คน อาจารย์สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร 1 คน และอาจารย์สาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม 1 คน โดยมีสาเหตุที่ไม่เคยใช้วารสารในห้องสมุด คือ ไม่มีเวลาดูคั่นวารสารในห้องสมุด และใช้หนังสือประกอบการสอนเท่านั้น นอกจากนี้อาจารย์สาขาวิชาการเงินและการธนาคารยังไม่ใช้วารสารในห้องสมุด เนื่องจากหาอ่านได้จากแหล่งอื่น ๆ ไม่ทราบวิธีหาวารสารในห้องสมุด ไม่ทราบวิธีการจัดเก็บวารสารในห้องสมุด และไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบ้าง ขณะที่อาจารย์สาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม มีสาเหตุจาก มีเจ้าหน้าที่คอยดำเนินการให้พร้อมทำเรื่องวิเคราะห์สรุป

สำหรับนักศึกษาปริญญาโทนั้น มีผู้ไม่เคยใช้วารสารธุรกิจในห้องสมุดคณะพาณิชย์ฯ มธ. เพียง 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 2.25 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 89 คน) ซึ่งได้แก่ นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ สาเหตุที่ไม่เคยใช้เนื่องจากบอกรับวารสารส่วนตัว และไม่มีเวลาดูคั่นวารสารในห้องสมุด ซึ่งเป็นสาเหตุในระดับมากที่สุด สาเหตุ

รองลงไปเป็นสาเหตุในระดับมาก ได้แก่ ไม่ทราบวิธีหาข่าวสารในห้องสมุด ไม่ทราบว่าห้องสมุด มีวารสารชื่อใดบ้าง และไม่ทราบวิธีการจัดเก็บวารสารในห้องสมุด

สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีนั้น มีผู้ไม่เคยใช้วารสารธุรกิจในห้องสมุดคณะ พาณิชยศาสตร์ จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 8.19 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 171 คน) ซึ่งได้แก่ นักศึกษสาขาวิชาการบัญชี 11 คน สาขาวิชาการตลาด 1 คน สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร 2 คน สาเหตุตรงกันที่นักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา ไม่ใช้วารสารในห้องสมุดคือ ใช้หนังสือประกอบการเรียนเท่านั้น ซึ่งเป็นสาเหตุในระดับมาก นอกจากนี้ นักศึกษา สาขาวิชาการตลาดไม่ใช้วารสาร เนื่องจาก ไม่มีเวลาดูค้นคว้าวารสารในห้องสมุด เป็นสาเหตุในระดับมากที่สุดอีกด้วย ขณะที่นักศึกษาสาขาวิชาการเงินและการธนาคารไม่ใช้วารสารในห้องสมุด เนื่องจากห้องสมุดไม่มีวารสารที่ต้องการ และไม่ทราบวิธีการจัดเก็บวารสารในห้องสมุด

เมื่อพิจารณาสาเหตุของการไม่เคยใช้วารสารธุรกิจในห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์ ของผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่มแล้ว สามารถสรุปได้ว่า สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากตัวผู้ใช้เองมากกว่า การบริการของห้องสมุด โดยมีข้อนำสังเกตว่านอกจากสาเหตุที่ไม่มีเวลาดูค้นคว้าวารสารแล้วยังมีสาเหตุมาจากไม่ทราบวิธีการจัดเก็บวารสาร ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบ้าง ซึ่งในทางปฏิบัติห้องสมุดได้จัดทำรายชื่วารสารและแนะนำวิธีการค้นวารสารไว้แล้ว โดยติดรายชื่วารสารและวิธีค้นวารสารไว้ที่ข้างตู้บัตรบรรณวารสาร การที่ผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่ม ยังไม่ทราบเรื่องดังกล่าว อาจเป็นเพราะไม่ได้เข้าใช้ห้องสมุดเนื่องจากไม่มีเวลา หรือไม่ได้สังเกตตู้บัตรบรรณวารสาร ดังนั้นห้องสมุดควรจัดทำรายชื่วารสารและวิธีการค้นวารสาร นำไปติดประกาศที่ห้องโครงการปริญญาโท และห้องเรียนประจำของนักศึกษาปริญญาโทด้วย

2.2 ภาษาของวารสาร อาจารย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.45 ใช้ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเป็นประจำ รองลงไป ร้อยละ 7.27 ใช้เฉพาะวารสารภาษาไทย และใช้เฉพาะวารสารภาษาต่างประเทศ เช่นเดียวกับนักศึกษาปริญญาโทส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.11 ใช้ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเป็นประจำ (ยกเว้นนักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการสอบบัญชีที่เกือบทั้งหมด ร้อยละ 90.91 ใช้เฉพาะวารสารภาษาไทยเป็นประจำ) รองลงไป ร้อยละ 27.59 ใช้เฉพาะวารสารภาษาไทย และร้อยละ 2.29 ใช้เฉพาะวารสารภาษาต่างประเทศ การที่นักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการสอบบัญชีเกือบทั้งหมดใช้เฉพาะ

วารสารภาษาไทย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษานักศึกษานี้ไม่ทราบว่ามีวารสารชื่อใดบ้าง (ซึ่งจากการวิจัยนี้พบว่า เป็นปัญหาในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) จึงใช้เฉพาะวารสารภาษาไทยซึ่งมีความคุ้นเคยมากกว่า) สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีนั้นพบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.98 ใช้เฉพาะวารสารภาษาไทยเป็นประจำ รองลงไป ร้อยละ 21.02 ใช้ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ไม่มีผู้ตอบว่าใช้เฉพาะวารสารภาษาต่างประเทศ อาจเป็นเพราะประสบปัญหาอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$)

2.3 จุดมุ่งหมายในการใช้วารสาร อาจารย์มีจุดมุ่งหมายในการใช้วารสารเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการที่สอน ติดตามความเคลื่อนไหวในวงธุรกิจ เพื่อให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ อ่านเพิ่มพูนความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ และใช้ประกอบการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นระดับสูงสุด จุดมุ่งหมายรองลงไปอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ใช้อ้างอิงในการทำวิจัยและนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานประจำวัน จุดมุ่งหมายในระดับต่ำสุดอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ เพื่อความบันเทิง

นักศึกษาปริญญาโท มีจุดมุ่งหมายเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวในวงธุรกิจ เพื่อให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ และอ่านเพิ่มพูนความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งเป็นระดับสูงสุด สำหรับจุดมุ่งหมายอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับได้แก่ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานประจำวัน ใช้ประกอบการศึกษา เนื้อหาวารสารตรงกับวิชาเอกที่ศึกษา ใช้อ้างอิงในการทำรายงาน อ่านเพื่อความบันเทิง และอาจารย์กำหนดให้อ่านเป็นอันดับสุดท้าย

นักศึกษาปริญญาโทที่มีจุดมุ่งหมายแตกต่างจากที่กล่าวมา คือ นักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการสอบบัญชี ซึ่งจุดมุ่งหมายสูงสุดในการใช้วารสารเนื่องมาจากเนื้อหาในวารสารตรงกับวิชาเอกที่ศึกษาอยู่ ใช้ประกอบการศึกษา อาจารย์กำหนดให้อ่าน และนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานประจำวัน นอกจากนี้ นักศึกษาปริญญาโทหาบัณฑิตทางการบัญชียังใช้วารสารอ้างอิงในการทำรายงานอยู่ในระดับมากที่สุดด้วย ในขณะที่นักศึกษานักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ใช้วารสารเพื่ออ้างอิงในการทำรายงานอยู่ในระดับปานกลาง

นักศึกษาปริญญาตรี มีจุดมุ่งหมายในการใช้วารสารซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เพื่อใช้อ้างอิงในการทำรายงาน ส่วนจุดมุ่งหมายอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับได้แก่ เพื่ออ่านเพิ่มพูนความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ ติดตามความเคลื่อนไหวในวงธุรกิจเพื่อ

ให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ เนื้อหาในวารสารตรงกับวิชาเอกที่ศึกษาอยู่ ใช้ประกอบการศึกษา อาจารย์กำหนดให้อ่าน อ่านเพื่อความบันเทิง และเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานประจำวัน เป็นอันดับสุดท้าย

นักศึกษาปริญญาตรี ที่มีจุดมุ่งหมายสูงสุดแตกต่างจากที่กล่าวมา ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด ซึ่งจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวในวงธุรกิจเพื่อ ให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ นักศึกษาสาขาวิชาบริหารบุคคล มีจุดมุ่งหมายสูงสุดคือ เพราะอาจารย์ กำหนดให้อ่าน และนักศึกษาสาขาวิชาการพาณิชย์นาวีมีจุดมุ่งหมายสูงสุดเนื่องจากเนื้อหาใน วารสารตรงกับวิชาเอกที่ศึกษาอยู่

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า ตรงข้ามกับงานวิจัยของ สุนันท์ งานโคกกรวด (2528) และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2525) ที่พบว่า นักศึกษา ปริญญาตรีอ่านวารสารเพื่อความบันเทิงมากที่สุด นักศึกษาปริญญาโท อ่านวารสารเพื่อทำรายงาน ประกอบการเรียนมากที่สุด และตรงข้ามกับงานวิจัยของ ปีเตอร์สัน (Peterson 1969) ที่พบ ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อ่านวารสารเพื่อทำการวิจัย การที่ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากผลการวิจัยของ สุนันท์ งานโคกกรวด (2528) และ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2525) นั้น เนื่องมาจากห้องสมุดคณะพาณิชย์ฯ เป็นห้องสมุดเฉพาะ วารสารในห้องสมุดจึงเป็นวารสาร วิชาการเฉพาะด้านเท่านั้น ไม่มีวารสารเพื่อความบันเทิง ดังนั้นนักศึกษาปริญญาตรีจึงไปใช้ วารสารเพื่อความบันเทิงจากห้องสมุดกลาง มธ. แทน และมาใช้วารสารธุรกิจในห้องสมุดคณะ พาณิชยฯ เพื่อทำรายงาน สำหรับนักศึกษาปริญญาโท ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่ตรงกับผลการวิจัยของ คนอื่น ๆ ดังกล่าวมานั้น อาจเนื่องจากหลักสูตรของนักศึกษาปริญญาโทคณะนี้ ไม่จำเป็นต้องทำ วิทยานิพนธ์ นอกจากนี้การเรียนการสอนยังเน้นเรื่องการวิเคราะห์ศึกษาเฉพาะกรณีมากกว่า การทำวิจัย ทำให้นักศึกษาปริญญาโทมีจุดมุ่งหมายสูงสุดต่างจากนักศึกษาสถาบันอื่น ผลการวิจัย ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า อาจารย์ นักศึกษาปริญญาโท และนักศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่อ่าน วารสารเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ และติดตามความเคลื่อนไหวในวงธุรกิจ ซึ่งเป็นเพราะ สังคมธุรกิจในปัจจุบันเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้มีความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านนี้มากขึ้น (สมใจ วิริยะบัณฑิตกุล 2530: 99-100)

2.4 วิธีการค้นเรื่องจากวารสาร อาจารย์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.19) ใช้คู่มือช่วยค้นเรื่องจากวารสารในห้องสมุด โดยในจำนวนนี้ ร้อยละ 21.82 ใช้คู่มือค้นเรื่องประมาณ 25% ร้อยละ 14.55 ใช้คู่มือค้นเรื่องประมาณ 75% ร้อยละ 12.73 ใช้คู่มือค้นเรื่องทุกครั้ง และร้อยละ 9.09 ใช้คู่มือค้นเรื่องประมาณ 50% คู่มือช่วยค้นเรื่องจากวารสารที่อาจารย์ใช้ในห้องสมุดพบว่า ร้อยละ 65.63 ใช้บรรณานุกรมวารสาร รองลงมา ร้อยละ 50.00 ใช้สารบัญวารสาร และร้อยละ 18.75 ใช้วารสารสาระสังเขป ทั้งนี้ยกเว้นอาจารย์สาขาวิชาการบัญชีและสาขาวิชาการพาณิชย์นาวี ซึ่งใช้สารบัญวารสารเป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 54.55 และ 66.67) ในกรณีที่ไม่ใช้คู่มือช่วยค้นเรื่องจากวารสาร อาจารย์มีวิธีการค้นโดย ใช้วารสารที่เคยใช้ประจำ ค้นหาเองจากชั้นวารสาร และถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ โดยใช้วิธีดังกล่าวในระดับมากเป็นระดับสูงสุด วิธีการค้นวารสารที่ใช้ในระดับน้อยคือ ถามผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น และมีรายการบรรณานุกรมซึ่งมีชื่อวารสารพร้อมอยู่แล้ว

นักศึกษาปริญญาโทจำนวนครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 52.87 ไม่เคยใช้คู่มือช่วยค้นเรื่องเลย รองลงมา ร้อยละ 20.89 ใช้คู่มือค้นเรื่องประมาณ 25% ร้อยละ 13.79 ใช้คู่มือค้นเรื่องประมาณ 75% ร้อยละ 8.04 ใช้คู่มือค้นเรื่องประมาณ 50% และร้อยละ 4.59 ใช้คู่มือค้นเรื่องทุกครั้ง คู่มือช่วยค้นเรื่องจากวารสารที่นักศึกษาปริญญาโทใช้ในห้องสมุด พบว่า นักศึกษาปริญญาโทเกือบทั้งหมด ร้อยละ 87.80 ใช้บรรณานุกรมวารสาร รองลงมา ร้อยละ 24.39 ใช้สารบัญวารสาร และร้อยละ 2.44 ใช้วารสารสาระสังเขป ในกรณีที่ไม่ใช้คู่มือช่วยค้นเรื่องจากวารสาร นักศึกษาปริญญาโอมีวิธีการค้นโดยใช้วารสารที่เคยใช้ประจำ ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ในระดับสูงสุด วิธีที่ใช้รองลงไปเป็นระดับปานกลาง คือ ค้นหาเองจากชั้นวารสาร และถามเพื่อน วิธีที่ใช้ในระดับน้อยที่สุด คือ ถามอาจารย์ผู้สอน และถามผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น นอกจากนี้มีเพียงนักศึกษาระดับบัณฑิตขึ้นสูงทางการสอบบัญชีเท่านั้นที่ไม่ใช้คู่มือค้นเรื่อง แต่ค้นได้เพราะมีรายการบรรณานุกรมซึ่งมีชื่อวารสารพร้อมอยู่แล้ว ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้บ่อยในระดับมากอีกวิธีหนึ่ง

นักศึกษาปริญญาตรีส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.24) ใช้คู่มือช่วยค้นเรื่องจากวารสารในห้องสมุด โดยในจำนวนนี้ ร้อยละ 22.93 ใช้คู่มือค้นเรื่องประมาณ 75% ร้อยละ 18.47 ใช้คู่มือค้นเรื่องประมาณ 25% ร้อยละ 16.56 ใช้คู่มือค้นเรื่องประมาณ 50% และร้อยละ 8.28 ใช้คู่มือค้นเรื่องทุกครั้ง คู่มือช่วยค้นเรื่องจากวารสารที่ใช้ พบว่า ร้อยละ 83.65 ใช้บรรณานุกรมวารสาร รองลงมา ร้อยละ 37.50 ใช้สารบัญวารสาร และร้อยละ 6.73 ใช้

วารสารสาระสังเขป ในกรณีที่ผู้ใช้มือช่วยเรื่องจากวารสาร นักศึกษาปริญญาตรีมีวิธีการค้นโดย
 เติมหาเองจากชั้นวารสาร รองลงไปคือ ใช้วารสารที่เคยใช้ประจำ ตามเพื่อนและตาม
 บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า มีทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับงาน
 วิจัยของ สุพันธ์ งานโคกกรวด (2528) และ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2526)
 ผลการวิจัยที่สอดคล้องคือ นักศึกษาปริญญาโทจำนวนสูงสุดไม่ใช้คู่มือช่วยค้นเรื่องเลย ผลการวิจัย
 ที่ไม่สอดคล้องคือ อาจารย์และนักศึกษานิเทศศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่ใช้คู่มือช่วยค้นเรื่องจากวารสาร แต่อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่า มี
 อาจารย์เพียงร้อยละ ๑.๐๑ และนักศึกษานิเทศศาสตร์เพียงร้อยละ ๑.๒๘ เท่านั้น ที่ใช้คู่มือค้นเรื่อง
 ทุกครั้ง ซึ่งอาจเป็นเพราะห้องสมุดพิมพ์บัตรบรรณานุกรมวารสารภาษาไทยล่าช้าไม่ทันกับความต้องการ
 และบรรณานุกรมวารสารภาษาต่างประเทศที่ห้องสมุดรวบรวมไว้จะรวบรวมตอนสิ้นปีเพื่อออกวารสาร
 เนื่องจากการจัดทำบรรณานุกรมจะจัดทำตอนสิ้นปีเพื่อออกวารสารเท่านั้น ทำให้ห้องสมุดรวบรวม
 บรรณานุกรมได้ล่าช้า ประกอบกับห้องสมุดจัดเก็บบรรณานุกรมวารสารภาษาต่างประเทศตามชื่อ
 วารสารและเรียงตามลำดับปีที่ออกด้วย ทำให้ไม่สะดวกต่อการค้นคว้า การที่อาจารย์สาขาการ
 บัญชีและสาขาวิชาการพาณิชย์ใช้สารบัญวารสารมากที่สุด อาจเป็นเพราะบรรณานุกรมวารสาร
 สาขาวิชาการบัญชีที่ห้องสมุดรวบรวมไว้ส่วนใหญ่เป็น Title Index ไม่สะดวกต่อการค้นคว้า
 ประกอบกับบรรณานุกรมวารสารเป็นบรรณานุกรมของปีก่อนปีปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถค้นมาตรฐานการบัญชี
 ฉบับใหม่ ๆ ที่ออกในปีปัจจุบันได้ จึงนิยมใช้สารบัญวารสารมากกว่าบรรณานุกรมวารสาร สำหรับ
 อาจารย์สาขาวิชาการพาณิชย์ซึ่งนิยมใช้สารบัญวารสารมากกว่าบรรณานุกรมวารสาร อาจเป็น
 เพราะวารสารสาขาวิชาการพาณิชย์ภาษาต่างประเทศเกือบทั้งหมดไม่มีการจัดทำบรรณานุกรมวารสาร
 สำหรับวารสารภาษาไทยนั้นแม้จะมีการทำบัตรบรรณานุกรมวารสารแต่พิมพ์ไม่ทันดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้น
 การใช้สารบัญวารสารจึงจะสะดวกกว่า

2.5 อายุของวารสารที่ใช้ อาจารย์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาปริญญาตรี
 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.18 ร้อยละ 86.22 และร้อยละ 72.62 ตามลำดับ) มีความต้องการ
 ใช้วารสารธุรกิจที่พิมพ์ในระยะ 1 ปี ถึงฉบับปัจจุบัน ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารบุคคล
 จำนวนทั้งหมด มีความต้องการวารสารฉบับปัจจุบันหรือฉบับย้อนหลังไม่แน่นอน เพราะขึ้นกับข้อมูล
 ที่จำเป็นแก่การทำรายงาน นอกจากนี้ นักศึกษาสาขาวิชาการตลาดจำนวนสูงสุดมีความต้องการ

ฉบับที่พิมพ์ในระยะ 5 ปี ถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภา สัจจะพิทักษ์จิตต์ (2527) นฤมล กิจไพศาลรัตนา (2529) รุ่งทิพย์ ท่อวโนทยาน (2526) ทิบเบตส์ (Tibbets 1964) พอพพาวิช (Popavich 1978) เปร็ค (Perk 1977) สเตรน (Strain 1966) และ สมิธ (Smith 1970) ที่พบว่า วารสารที่มีการใช้มากมีอายุระหว่าง 0-5 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาสภาวะตลาดสินค้าจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลย้อนหลังประกอบด้วยการที่อาจารย์ นักศึกษาปริญญาโท และนักศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้วารสารธุรกิจที่พิมพ์ในระยะ 1 ปี ถึงฉบับปัจจุบันนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่พบว่า จุดมุ่งหมายในการใช้วารสารในระดับสูงสุด คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ และติดตามความเคลื่อนไหวในวงธุรกิจเพื่อให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ เพราะฉะนั้นวารสารที่จะตอบสนองจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้ จึงเป็นวารสารที่มีอายุ 0-1 ปี

สรุปได้ว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วารสารดังกล่าวมาแล้ว กลุ่มอาจารย์และนักศึกษาปริญญาโทนั้นไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ยกเว้นในเรื่องเกี่ยวกับแหล่งที่ใช้วารสาร และวิธีการค้นวารสาร ซึ่งแหล่งที่ใช้วารสารนั้น อาจารย์ใช้จากวารสารส่วนตัวมากที่สุด แต่ นักศึกษาปริญญาโทใช้จากที่ทำงานและวารสารส่วนตัวมากที่สุด ส่วนวิธีการค้นวารสารนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้คู่มือช่วยค้น เรื่องจากวารสาร ขณะที่นักศึกษาปริญญาโทจำนวนครึ่งหนึ่งไม่ใช้คู่มือช่วยค้น เรื่องจากวารสาร เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักศึกษาปริญญาโทและนักศึกษาปริญญาตรีแล้ว พบว่า มีสิ่งที่เหมือนกันในด้านอายุของวารสารที่ใช้ กล่าวคือ ต้องการใช้วารสารที่ตีพิมพ์ในระยะ 1 ปี ถึงปัจจุบัน เหมือนกัน นอกนั้นมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. แหล่งที่ใช้วารสาร นักศึกษาปริญญาโทใช้วารสารจากที่ทำงานและวารสารส่วนตัวมากที่สุด แต่ นักศึกษาปริญญาตรีใช้วารสารจากที่ห้องสมุดคณะพาณิชย์ฯ มธ. มากที่สุด
2. ภาษาของวารสารที่ใช้เป็นประจำ นักศึกษาปริญญาโทใช้วารสารภาษาไทย และภาษาต่างประเทศเป็นประจำ แต่ นักศึกษาปริญญาตรีใช้เฉพาะวารสารภาษาไทยเป็นประจำ
3. จุดมุ่งหมายในการใช้วารสาร นักศึกษาปริญญาโทมีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั่วไป และติดตามความเคลื่อนไหวในวงธุรกิจ เพื่อให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ นักศึกษาปริญญาตรีมีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อประกอบการทำรายงาน
4. วิธีการค้นวารสาร นักศึกษาปริญญาโทจำนวนครึ่งหนึ่งไม่ใช้คู่มือค้นเรื่องจากวารสาร แต่ นักศึกษาปริญญาตรีส่วนใหญ่ใช้คู่มือช่วยค้น เรื่องจากวารสาร

3. ปริมาณการใช้วารสารและสาขาวิชาของวารสารที่ใช้

1. วารสารสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร กลุ่มอาจารย์ใช้วารสารนี้อยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ วารสารธนาคาร, การเงินธนาคาร, และตอกเบีย ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ FE: The Magazine for Financial Executive, Financial Analysts Journal, Financial Management, Journal of Finance และ Journal of Financial & Quantitative Analysis. ตามลำดับ อาจารย์สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร เป็นผู้ใช้วารสารนี้แต่ละรายการในอัตราร้อยละที่สูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ และในระดับที่สูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ ขณะที่อาจารย์สาขาวิชาการบริหารบุคคลไม่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศสาขานี้เลย

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท ใช้วารสารภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ใช้วารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ ตอกเบีย, การเงินธนาคาร, การเงินการคลัง และวารสารธนาคาร วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Journal of Financial & Quantitative Analysis, FE: the Magazine for Financial Executive, Financial Management, ABA Banking Journal, Credit & Financial Management, Journal of Finance, Banker's Magazine, Financial Analysts Journal และ Banking World นักศึกษาปริญญาโทมหาบัณฑิตทางการบัญชีเป็นผู้ใช้วารสารแต่ละรายการในอัตราร้อยละที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ และเป็นผู้ใช้วารสารภาษาต่างประเทศในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ ขณะที่นักศึกษปริญญาโทมหาบัณฑิตทางบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร ใช้วารสารภาษาไทยในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี ใช้วารสารภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ใช้วารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ การเงินธนาคาร วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ FE: the Magazine for Financial Executive (มีจำนวนผู้ใช้ 1 คน) นักศึกษาปริญญาตรีใช้วารสารสาขานี้อยู่ในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาสาขาวิชาการเงินและการ

ธนาคารใช้วารสารภาษาไทยในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ และเป็นผู้ใช้วารสารแต่ละรายการในอัตราร้อยละที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ขณะที่นักศึกษาสาขาวิชาบริหารบุคคล สาขาวิชาพาณิชยการ และบริหารอุตสาหกรรม ไม่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศสาขานี้เลย

สรุปได้ว่า วารสารสาขาวิชาการเงินและการธนาคารภาษาไทยที่ผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่ม ใช้ในระดับสูงสุดตรงกัน ได้แก่ การเงินธนาคาร รองลงไปได้แก่ ดอกเบี้ย และวารสารธนาคาร วารสารภาษาต่างประเทศ ได้แก่ FE: the Magazine for Financial Executive รองลงไปได้แก่ Financial Analysts Journal, Financial Management, Journal of Finance และ Journal of Financial & Quantitative Analysis ผู้ใช้วารสารสาขานี้ส่วนใหญ่ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร

2. วารสารสาขาวิชาการตลาด กลุ่มอาจารย์ใช้วารสารสาขานี้อยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ วารสารการตลาด, คู่แข่ง, จดหมายเหตุผลทางการค้า, วารสารเศรษฐกิจการพาณิชย์ และ มีเดีย ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Journal of Marketing, Sales & Marketing Management, Business Marketing และ Advertising Age ตามลำดับ อาจารย์สาขาวิชาการตลาดเป็นผู้ใช้วารสารนี้แต่ละรายการในอัตราร้อยละที่สูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ และใช้วารสารภาษาไทยในระดับที่สูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท ใช้วารสารสาขานี้อยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ คู่แข่ง, วารสารการตลาด, มีเดีย และ วารสารเศรษฐกิจการพาณิชย์ ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Sales & Marketing Management นักศึกษาปริญญาโทมาบัณฑิตทางบริหารธุรกิจเป็นผู้ใช้วารสารภาษาต่างประเทศแต่ละรายการในอัตราร้อยละที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ และในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ขณะที่นักศึกษานิเทศศาสตร์มาบัณฑิตทางบริหารธุรกิจสำหรับผู้ใช้วารสารภาษาไทยในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี ใช้วารสารภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ใช้วารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ คู่แข่ง, มีเดีย และ วารสารการตลาด ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Journal of Consumer Research, Advertising Age, Industrial Marketing Management, Business Marketing, Packaging, Journal of Marketing, Sales & Marketing Management และ Journal of Marketing Research ตามลำดับ นักศึกษาสาขาวิชาการตลาดเป็นผู้ใช้วารสารสาขานี้จำนวนหลายรายการในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ และในอัตราร้อยละที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ขณะที่นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารบุคคลไม่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศสาขานี้เลย

สรุปได้ว่า วารสารภาษาไทยที่ผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่ม ใช้ในระดับสูงสุดตรงกัน ได้แก่ คู่แข่ง, มีเดีย และ วารสารการตลาด รองลงไปได้แก่ วารสารเศรษฐกิจการพาณิชย์ วารสารภาษาต่างประเทศ ได้แก่ Sales & Marketing Management รองลงไปได้แก่ Advertising Age, Business Marketing และ Journal of Marketing ผู้ใช้วารสารสาขานี้ในกลุ่มอาจารย์และนักศึกษาปริญญาตรีส่วนใหญ่ ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาการตลาด ในกลุ่มนักศึกษาปริญญาโท ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในหลักสูตรสาขาวิชาบริหารธุรกิจ

3. วารสารสาขาวิชาการบริหารบุคคล กลุ่มอาจารย์ใช้วารสารสาขานี้อยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ ผู้จัดการ, วารสารการบริหารคน และ ผู้นำ ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Management Today และ Supervisory Management ตามลำดับ อาจารย์สาขาวิชาการบริหารบุคคลเป็นผู้ใช้วารสารสาขานี้แต่ละรายการในอัตราร้อยละที่สูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ และในระดับที่สูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ ขณะที่อาจารย์สาขาวิชาการพาณิชย์นาวีไม่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศสาขานี้เลย

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท ใช้วารสารภาษาไทยในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ใช้วารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ ผู้จัดการ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่

Personnel Management, Supervisory Management, Organizational Dynamics, Management Today, Personnel Management Abstracts และ S.A.M. Advanced Management Journal ตามลำดับ นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิตทางบริหารธุรกิจใช้วารสารภาษาต่างประเทศในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ (และเป็นผู้ใช้วารสารสาขานี้แต่ละรายการในอัตราร้อยละที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ) ขณะที่นักศึกษานิเทศศาสตร์บัณฑิตทางบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหารใช้วารสารภาษาไทยในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการสอบบัญชีไม่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศสาขานี้เลย

กลุ่มนักศึกษานิเทศศาสตร์ ใช้วารสารสาขานี้อยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ ผู้จัดการ, ผู้นำ, วารสารการบริหารคน และ วารสารศาลแรงงาน ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Personnel Management เป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารบุคคลใช้วารสารสาขานี้จำนวนน้อยรายการ ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และใช้ในระดับที่ไม่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ อย่างเด่นชัด ขณะที่นักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ส่วนใหญ่ใช้วารสารสาขานี้โดยเฉพาะวารสารภาษาไทยเกือบทุกรายการ โดยนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารอุตสาหกรรมใช้วารสารภาษาไทยในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ นักศึกษาสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร การตลาด การพาณิชย์ และบริหารอุตสาหกรรม ไม่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศสาขานี้เลย

สรุปได้ว่า วารสารสาขาวิชาการบริหารบุคคลภาษาไทย ที่ผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่ม ใช้ในระดับสูงสุดตรงกัน ได้แก่ ผู้จัดการ รองลงไปได้แก่ ผู้นำ และ วารสารการบริหารคน สำหรับวารสารภาษาต่างประเทศนั้น ไม่มีรายการใดที่ใช้ตรงกันทั้ง 3 กลุ่ม แต่มีรายการที่ใช้ตรงกันในกลุ่มผู้ใช้ 2 กลุ่ม ได้แก่ วารสาร Management Today และ Personnel Management ผู้ใช้วารสารสาขานี้ในกลุ่มอาจารย์ ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาการบริหารบุคคล ในกลุ่มนักศึกษานิเทศศาสตร์ ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในหลักสูตรสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ในกลุ่มนักศึกษานิเทศศาสตร์ พบว่า ไม่มีนักศึกษาสาขาใดที่มีอัตราการใช้วารสารสาขาวิชาที่สูงกว่ากันอย่างเด่นชัด แต่เมื่อพิจารณาในแง่ระดับการใช้วารสารพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารอุตสาหกรรมเป็นผู้ใช้วารสารภาษาไทยสาขานี้ในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

4. วารสารสาขาวิชาการบัญชี กลุ่มอาจารย์ใช้วารสารสาขานี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นระดับสูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ วารสารนักบัญชี, รายงานสำนักงาน ก.บช. และ สรรพากรสาส์น ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Accounting Review, Accountancy, Management Accounting (U.S.ed.), Journal of Accountancy, Journal of Accounting Research และ Accountants Digest ตามลำดับ อาจารย์สาขาวิชาการบัญชีเป็นผู้ใช้วารสารสาขานี้แต่ละรายการในอัตราร้อยละที่สูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ และในระดับที่สูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ ขณะที่อาจารย์สาขาวิชาการพาณิชย์ไม่ใช้วารสารสาขานี้เลย และอาจารย์สาขาวิชาการบริหารบุคคลไม่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศสาขาวิชาการบัญชีเลย

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท ใช้วารสารภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ใช้วารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ รายงานสำนักงาน ก.บช. และ วารสารนักบัญชี วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Accountancy, Management Accounting (U.S.ed), Journal of Accountancy, Accounting Review, Journal of Accounting Research, Management Accounting (Eng.ed) และ EDP Analyzer ตามลำดับ นักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการสอบบัญชีใช้วารสารสาขานี้ส่วนใหญ่ในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี ใช้วารสารสาขานี้ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ รายงานสำนักงาน ก.บช., วารสารนักบัญชี, วารสารกรมบัญชีกลาง, วารสารกรมทะเบียนการค้า และ สรรพากรสาส์น ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Accountancy, Accounting Review, Accountants Digest, Journal of Accountancy, EDP Analyzer, Management Accounting (U.S.ed.) และ Management Accounting (Eng.ed.) ตามลำดับ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีเป็นผู้ใช้วารสารสาขานี้แต่ละรายการในอัตราร้อยละที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ และในระดับที่

สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ขณะที่นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารบุคคลและสาขาวิชาการ
พาณิชย์ ไม่ใช้วารสารสาขาวิชานี้เลย

สรุปได้ว่า วารสารภาษาไทยที่ผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่ม ใช้ในระดับสูงสุดตรงกัน
ได้แก่ รายงานสำนักงาน ก.บช. และ วารสารนักบัญชี รองลงไปได้แก่ สรรพากรสาส์น
วารสารภาษาต่างประเทศที่ผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่ม ใช้ในระดับสูงสุดตรงกัน ได้แก่ Accountancy,
Accounting Review, Journal of Accountancy และ Management Accounting
(U.S.ed.) รองลงไปได้แก่ EDP Analyzer, Journal of Accounting Research
และ Management Accounting (Eng.ed.) ผู้ใช้วารสารสาขานี้ส่วนใหญ่ได้แก่ ผู้ที่อยู่ใน
สาขาวิชาการบัญชี

5. วารสารสาขาวิชาบริหารธุรกิจทั่วไป กลุ่มอาจารย์ใช้วารสารสาขานี้อยู่ใน
ระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษา
ไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ วารสารบริหารธุรกิจ, วารสารเศรษฐกิจธนาคารกรุงเทพ,
วารสารเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจธนาคารกรุงเทพ และ
คลังสมอง ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Harvard Business
Review, California Management Review, Journal of Business, Business
Week, Euro-Asia Business Review, Journal of Business Strategy และ
Sloan Management Review ตามลำดับ อาจารย์สาขาวิชาการเงินเป็นผู้ใช้วารสารภาษา
ไทยในระดับสูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ ขณะที่อาจารย์สาขาวิชาการบริหาร
บุคคลใช้วารสารสาขานี้ภาษาต่างประเทศในระดับที่สูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่
และอาจารย์สาขาวิชาการพาณิชย์ใช้วารสารสาขานี้จำนวนน้อยที่สุด

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท ใช้วารสารสาขานี้อยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับ
สูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่
รายงานเศรษฐกิจธนาคารแห่งประเทศไทย, คลังสมอง, วารสารบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์
ธุรกิจปริทัศน์ และ ธุรกิจการค้า ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่
Harvard Business Review, Journal of Business และ Fortune ตามลำดับ
นักศึกษาปริญญาโทมหาดพิทาทางบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร เป็นผู้ใช้วารสารสาขานี้ในระดับสูงกว่า

นักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ยกเว้นนักศึกษาปริญญาโทบัณฑิตทางบริหารธุรกิจเท่านั้น ที่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ในระดับสูง เช่นเดียวกัน

กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี ใช้วารสารภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ใช้วารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ วารสารบริหารธุรกิจ วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Fortune, Sloan Management Review, Business Review, Thailand Business, Business Week, Harvard Business Review, Journal of Business Strategy, Asean Investor, Planning Review, Business in Thailand และ Journal of Business ตามลำดับ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีใช้วารสารภาษาต่างประเทศในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ ขณะที่นักศึกษาสาขาวิชาการตลาดใช้วารสารภาษาไทยในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารบุคคลไม่ใช้วารสารสาขานี้เลย

สรุปได้ว่า วารสารภาษาไทยที่ผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่ม ใช้ในระดับสูงสุดตรงกับ ได้แก่ วารสารบริหารธุรกิจ รองลงไป ได้แก่ คลังสมอง และ รายงานเศรษฐกิจธนาคารแห่งประเทศไทย วารสารภาษาต่างประเทศ ได้แก่ Harvard Business Review และ Journal of Business รองลงไป ได้แก่ Business Week, Fortune และ Journal of Business Strategy

6. วารสารสาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม กลุ่มอาจารย์ใช้วารสารสาขานี้อยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยซึ่งใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ อุตสาหกรรมสาร วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Management Science และ Journal of the Operational Research Society อาจารย์สาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรมใช้วารสารสาขานี้มากกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ ขณะที่อาจารย์สาขาวิชาการบริหารบุคคล และสาขาวิชาการพาณิชย์ ไม่ใช้วารสารสาขานี้เลย นอกจากนี้เป็นที่น่าสนใจว่า อาจารย์สาขาอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมานี้จำนวนน้อยมากที่ใช้วารสารสาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท ใช้วารสารสาขานี้อยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด ทั้งวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ จดหมายเหตุกรรมสาร วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Management Science, Industrial Management & Data System, Modern Office Technology และ Journal of the Operational Research Society ตามลำดับ นักศึกษาปริญญาโททางบริหารธุรกิจ เป็นผู้ใช้วารสารสาขานี้อยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี ใช้วารสารภาษาไทยอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด ใช้วารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ จดหมายเหตุกรรมสาร วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Industrial Management & Data System นักศึกษาสาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรมเป็นผู้ใช้วารสารสาขานี้ โดยใช้ในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่

สรุปได้ว่า ผู้ใช้วารสารทั้ง 3 กลุ่ม ใช้วารสาร จดหมายเหตุกรรมสาร อยู่ในระดับเดียวกัน สำหรับวารสารภาษาต่างประเทศนั้น ไม่มีรายการใดที่ใช้ตรงกันทั้ง 3 กลุ่ม วารสารที่มีการใช้สูงสุดตรงกัน 2 กลุ่ม ได้แก่ Industrial Management & Data System และ Management Science ผู้ใช้วารสารสาขานี้ได้แก่ผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม

7. วารสารสาขาวิชาการพาณิชย์นาวี กลุ่มอาจารย์ใช้วารสารภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด ใช้วารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ การท่าเรือ และ วารสารการพาณิชย์นาวี วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Containerization อาจารย์สาขาวิชาการพาณิชย์นาวีเป็นผู้ใช้วารสารสาขานี้ในระดับที่สูงกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ ขณะที่อาจารย์สาขาวิชาการบริหารบุคคล การบัญชี และการตลาด ไม่ใช้วารสารสาขานี้เลย และอาจารย์สาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรมก็ไม่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศสาขานี้เลย

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท ใช้วารสารภาษาไทยอยู่ในระดับน้อยที่สุดซึ่งเป็นระดับสูงสุด และใช้วารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ วารสารการพาณิชย์นาวี วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับ

สูงสุด ได้แก่ Fairplay Shipping Weekly และเป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาทุกสาขาวิชา
จำนวนน้อยมากที่ใช้วารสารสาขานี้

กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี ใช้วารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอยู่ใน
ระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ วารสารการพาณิชย์
วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ Fairplay Shipping Weekly เป็นที่
น่าสังเกตว่า นักศึกษาสาขาวิชาการพาณิชย์จำนวนทั้งหมดใช้วารสารภาษาไทยทั้ง 2 รายการ
แต่ไม่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่นักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ จำนวนน้อยมาก
ที่ใช้วารสารสาขานี้

สรุปได้ว่า วารสารภาษาไทยที่ใช้สูงสุดตรงกันทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ วารสาร
การพาณิชย์ สำหรับวารสารภาษาต่างประเทศนั้น มีการใช้ตรงกันเพียง 2 กลุ่ม ซึ่งได้แก่
วารสาร Fairplay Shipping Weekly ผู้ใช้วารสารสาขานี้ ในกลุ่มอาจารย์ได้แก่อาจารย์
สาขาวิชาการพาณิชย์ แต่ในกลุ่มนักศึกษาแล้วผู้ที่อยู่ในสาขานี้ใช้วารสารสาขานี้จำนวนน้อย
รายการ

8. วารสารสาขาวิชาอื่น ๆ กลุ่มอาจารย์ใช้วารสารภาษาไทยและภาษาต่าง
ประเทศอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ ไมโคร
คอมพิวเตอร์, คอมพิวเตอร์สาร และ คอมพิวเตอร์รีวิว ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศ
ได้แก่ Datamation และ Computerworld ตามลำดับ อาจารย์สาขาวิชาบัญชีเป็นผู้ใช้
วารสารสาขานี้มากกว่าอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท ใช้วารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอยู่ใน
ระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ ไมโครคอมพิวเตอร์,
คอมพิวเตอร์รีวิว และ คอมพิวเตอร์สาร ตามลำดับ วารสารภาษาต่างประเทศ ได้แก่
AUERBACH Computer Programming Management, AUERBACH Data Base Manage-
ment, AUERBACH Systems Development Management, AUERBACH Data Processing
Management, Computerworld และ Datamation ตามลำดับ นักศึกษาเกือบทุกสาขาวิชา
ใช้วารสารภาษาไทยมากกว่าวารสารภาษาต่างประเทศ โดยนักศึกษาปริญญาโทบริหาร
ธุรกิจใช้อยู่ในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี ใช้วารสารภาษาไทยอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นระดับสูงสุด และใช้วารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นระดับสูงสุด วารสารภาษาไทยที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ ไมโครคอมพิวเตอร์, คอมพิวเตอร์รีวิว และ คอมพิวเตอร์วารสาร วารสารภาษาต่างประเทศที่ใช้ในระดับสูงสุด ได้แก่ AUERBACH Data Processing Management (มีจำนวนผู้ใช้ 6 คน) นักศึกษาทุกสาขาวิชาใช้วารสารภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศ และมีเพียงนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีเท่านั้นที่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศ แต่มีจำนวนผู้ใช้น้อยมาก

สรุปได้ว่า วารสารสาขาวิชาอื่น ๆ ภาษาไทยที่ผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่ม ใช้ในระดับสูงสุดตรงกัน ได้แก่ คอมพิวเตอร์รีวิว, คอมพิวเตอร์วารสาร และ ไมโครคอมพิวเตอร์ สำหรับวารสารภาษาต่างประเทศนั้น มีบางรายการที่มีการใช้ในระดับสูงสุดตรงกันเพียง 2 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ วารสาร AUERBACH Data Processing Management, Computerworld และ Datamation แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่ามีจำนวนผู้ใช้น้อยมาก

ปริมาณการใช้วารสารแต่ละสาขาวิชาดังกล่าว สามารถสรุปผลได้ดังนี้คือ

1. อาจารย์ นักศึกษาปริญญาโท และนักศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ใช้วารสารภาษาไทยมากกว่าวารสารภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวารสารภาษาไทยมีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาวะธุรกิจ เศรษฐกิจของประเทศไทยโดยตรงมากกว่าวารสารภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้วารสารภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ทำให้อ่านเข้าใจง่าย รวดเร็วกว่าวารสารภาษาต่างประเทศ จึงทำให้ผู้ใช้สนใจใช้วารสารภาษาไทยมากกว่า
2. ปริมาณการใช้วารสารภาษาต่างประเทศมีอัตราการใช้อ่อนช้าต่ำเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี ซึ่งสาเหตุสำคัญสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีจากกรณีวิจัยนี้พบว่า เป็นเพราะมีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศ สำหรับกลุ่มอาจารย์และนักศึกษาปริญญาโทนั้น อาจมีสาเหตุเนื่องจากวารสารที่ห้องสมุดบอกรับเป็นวารสารวิชาการเฉพาะด้านลึกซึ่งผู้ใช้วารสารจึงเลือกอ่านวารสารเฉพาะรายการที่ตนสนใจและมีความถนัดในวิชาการสาขานั้น เป็นส่วนใหญ่มากกว่าที่จะอ่านวารสารสาขาวิชาอื่น ดังจะเห็นได้ชัดจากตารางการใช้วารสารของอาจารย์และนักศึกษาปริญญาโทแยกตามสาขาวิชาที่สังกัด ซึ่งพบว่า ผู้ใช้วารสารที่มีสาขาวิชา

ที่สังกัดตรงกับสาขาวิชาของวารสาร จะใช้วารสารในสาขาวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาที่สังกัดใน ปริมาณที่ค่อนข้างสูง เป็นส่วนใหญ่

3. อาจารย์ นักศึกษาปริญญาโท และนักศึกษาปริญญาตรี ที่มีสังกัดเดียวกับ สาขาวิชาของวารสาร ส่วนใหญ่จะใช้วารสารสาขานั้นในปริมาณที่สูงกว่า อาจารย์ นักศึกษา ปริญญาโท และนักศึกษาปริญญาตรี ที่ได้มีสังกัดเดียวกับสาขาวิชาของวารสาร (ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ นภา สัจจะพิทักษ์จิตต์ และ นฤมล ชินะกุลวัฒนา) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็น วารสารที่อยู่ในความสนใจของผู้ใช้อยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ดี ผลการวิจัยดังกล่าวแยกเว้นสำหรับการ ใช้วารสารสาขาวิชาการบริหารบุคคลในกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี ซึ่งพบว่าไม่มีนักศึกษาสาขา วิชาใดที่มีอัตราการใช้วารสารสาขานี้สูงกว่ากันอย่างเด่นชัด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษา ปริญญาตรีทุกสาขาวิชาจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านการบริหารบุคคล เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดก็ตาม

4. อาจารย์ นักศึกษาปริญญาโท และนักศึกษาปริญญาตรี มีการใช้วารสารใน สาขาวิชาที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สังกัดของตนเองด้วย แต่มีข้อน่าสังเกตว่ามีนักศึกษาน้อย มาก ที่ใช้วารสารสาขาวิชาการพาณิชย์ และสาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในคณะเป็นสาขาวิชาย่อย ๆ ของสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ซึ่งมีความ สัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับหลักสูตรการศึกษาการสอนนั้น บังคับให้นักศึกษาใน คณะต้องศึกษาวิชาต่าง ๆ ของสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เปิดสอนในคณะนอกเหนือจากสาขาวิชาที่ตน สังกัดอีกด้วย เพื่อให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องระหว่างกัน (ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย 2530: 90) จึงเป็นผลให้มีการใช้วารสารต่างสาขาวิชาที่ตน สังกัด สำหรับวารสารสาขาวิชาการพาณิชย์ และวารสารสาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม ที่พบว่า มีนักศึกษานอกสังกัดสาขาดังกล่าวจำนวนน้อยมากที่ใช้วารสาร 2 สาขานี้ อาจเป็นเพราะเป็น วารสารที่มีเนื้อหาวิชาเน้นหนักเฉพาะด้านอย่างมาก ซึ่งจะเป็นประโยชน์เฉพาะผู้ที่ศึกษาใน 2 สาขาวิชาดังกล่าวเท่านั้น แต่สำหรับผู้ที่ใช้วารสารในสาขาวิชาอื่นนอกจาก 2 สาขาวิชานี้ ถ้าไม่ ได้ศึกษาวิชาดังกล่าวหรือไม่คิดจะประกอบอาชีพนี้ ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ใน 2 สาขาวิชานั้น

เมื่อพิจารณาการใช้วารสารโดยไม่จำแนกตามสาขาวิชาของวารสาร แต่จำแนก ตามสาขาวิชาที่สังกัดของผู้ใช้ พบว่า วารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ที่อาจารย์

นักศึกษาปริญญาโท และนักศึกษาปริญญาตรี แต่ละสาขาวิชาใช้เกินกว่าร้อยละ 50.00 ขึ้นไปนั้น ส่วนใหญ่เป็นวารสารในสาขาวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาที่สังกัดของตนเอง นอกเหนือจากนี้เป็นวารสารต่างสาขาวิชาที่สังกัดของตนเอง ซึ่งวารสารภาษาไทยนั้นพบว่า ส่วนใหญ่เป็นรายเดียวกัน ได้แก่ การเงินธนาคาร, คลังสมอง, คู่แข่ง, ดอกเบี้ย, ผู้จัดการ, มีเดีย, วารสารการตลาด, และวารสารบริหารธุรกิจ เป็นต้น รายการวารสารดังกล่าวนี้จะเห็นว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของพีระ จิรโสภณ (2528, 2529) ที่พบว่า นักธุรกิจ นักศึกษา อาจารย์ทั่วไป นิยมอ่านวารสารดังกล่าวมาก ซึ่งมีสาเหตุมาจากเป็นวารสารที่ให้ความรู้ทั่วไปทางเศรษฐกิจ การเงิน ธุรกิจ ทำให้สามารถติดตามความเคลื่อนไหวในวงการได้ทันต่อเหตุการณ์ และใช้ประกอบการทำรายงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยนี้ ที่พบว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการอ่านวารสารของอาจารย์และนักศึกษา คือ เพิ่มพูนความรู้ทั่วไป และติดตามความเคลื่อนไหวในวงธุรกิจให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ และใช้ทำรายงานด้วย (สำหรับกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี)

สำหรับวารสารภาษาต่างประเทศนั้น พบว่า นอกเหนือจากการใช้วารสารในสาขาวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาที่สังกัดของตนเองแล้ว ในกลุ่มอาจารย์และนักศึกษาปริญญาโทยังใช้วารสารสาขาวิชาบริหารธุรกิจทั่วไปรายการเดียวกัน ซึ่งได้แก่ Fortune และ Harvard Business Review อีกด้วย สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีนั้น อัตราการใช้วารสารภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 50.00 ซึ่งเป็นเพราะมีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศนั่นเอง

เมื่อพิจารณารายการวารสารภาษาต่างประเทศที่ผู้วิจัยแต่ละสาขาวิชาใช้ในอัตรา ร้อยละ 50.00 ขึ้นไป ซึ่งได้แก่ Accountancy, Accounting Review, Accountants Digest, Advertising Age, Bankers' Magazine, Business in Thailand, Business Marketing, Business Review, Business Week, Containerization, Credit & Financial Management, EDP Analyzer, Financial Analysts Journal, Financial Management, Fortune, Harvard Business Review, Industrial Marketing Management, Journal of Accountancy, Journal of Business, Journal of Consumer Research, Journal of Finance, Journal of Marketing, Journal of Marketing Research, Journal of the Operational Research Society, Management Science, Management Today,

Maritime Asia, Modern Office Technology, Packaging, Personnel, Personnel Administrator, Personnel Management, Sales & Marketing Management และ Thailand Business นั้น จะเห็นว่ามียุ่หลายรายการที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบิร์สค (Bursk 1949, 1957) ไฮแลนเดอร์ (Heiland 1961) ฟุต์สและไวเคอร์ (Futas และ Vidor 1986) ที่พบว่า ผู้บริหารธุรกิจ และนักศึกษาปริญญาโทนิยมอ่าน Advertising Age, Business Week, Harvard Business Review, Fortune นอกจากนี้เมื่อจบการศึกษาแล้วยังอ่าน Accountancy, Management Accounting (U.S. ed.) และ Journal of Accountancy อีกด้วย ซึ่ง เบิร์สค (Bursk) วิจัยพบว่าเป็นเพราะส่วนใหญ่เป็นวารสารที่ให้ข้อมูลสภาวะธุรกิจทั่วไป นำไปใช้วางแผนนโยบายธุรกิจระยะยาว นำไปใช้ปฏิบัติงานประจำวัน อ่านแล้วได้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคใหม่ ๆ และเป็นประโยชน์ต่อการแข่งขันทางการค้าอีกด้วย สำหรับวารสารรายการอื่น ๆ ได้แก่ Accounting Review, Banker's Magazine, Business Marketing (เดิมชื่อ Industrial Marketing), Credit & Financial Management, Industrial Marketing Management, Journal of Business, Journal of Consumer Research, Journal of Finance, Journal of Marketing, Journal of Marketing Research, Journal of the Operational Research Society, Management Science, Management Today, Modern Office Technology, Personnel Administrator, Personnel Management และ Sales & Marketing Management นั้น จะเห็นได้ว่าเป็นวารสารที่ โรเบิร์ต เอฟ. โรส (Robert F. Rose 1983) ระบุว่า เป็นวารสารหลักของสาขาวิชาบริหารธุรกิจ (ดูหน้า 41-49) รายการวารสารที่เหลือ ซึ่งได้แก่ Accountants Digest [จะเห็นว่าตรงกับข้อเสนอของ เซอร์เบิร์ต เวสเตอร์ จอนห์สัน (Johnson 1964)], Personnel [จะเห็นว่าตรงกับข้อเสนอของ ริชาร์ด เจ บีเฮลส์ (Behles 1981)] ส่วนวารสาร Containerization, Maritime Asia, Packaging นั้น เป็นวารสารวิชาการเฉพาะด้านมาก ซึ่งไม่มีใครเสนอไว้ในรายการวารสารหลัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิจัยศึกษาของผู้เสนอดังกล่าวมาแล้ว ยังทำการวิจัยครอบคลุมไม่ทั่วทุกสาขาวิชาย่อย ๆ ในสาขาวิชาบริหารธุรกิจ เหมือนดังที่ โรส (Rose 1983) กล่าวไว้

วารสารรายการอื่น ๆ ที่เหลือ ซึ่งได้แก่ Business in Thailand, Business Review และ Thailand Business นั้น เป็นวารสารที่ตีพิมพ์ในประเทศไทย

ให้ข้อมูลด้านการเงินธนาคาร ภาวะอุตสาหกรรม ภาวะธุรกิจ เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งให้ความรู้ทั่วไปทางธุรกิจในสภาวะปัจจุบัน จึงทำให้อาจารย์ นักศึกษา นิยมอ่าน

จากการศึกษาปริมาณการใช้วารสารแต่ละสาขาวิชา พบว่า บางรายการมีระดับการใช้น้อยที่สุด แต่มีจำนวนผู้ใช้นัยมาก บางรายการมีระดับการใช้สูง แต่จำนวนผู้ใช้น้อย บางรายการไม่มีผู้ใช้เลยในกลุ่มผู้ใช้บางกลุ่ม ก็ไม่ได้หมายความว่า วารสารรายการต่าง ๆ ที่มีระดับการใช้ต่ำ หรือมีจำนวนผู้ใช้น้อยเหล่านั้น จะไม่มีคุณค่าแก่การบอกรับเป็นสมาชิก เพราะวารสารเหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นวารสารที่ปรากฏอยู่ในรายการวารสารหลักของสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ที่ห้องสมุดจำเป็นต้องมีไว้บริการตามข้อเสนอแนะของ โรเบิร์ต เอฟ. โรส (Rose 1983) และบางรายการเป็นวารสารวิชาการเฉพาะด้านที่ผู้เสนอเสนอให้ห้องสมุดบอกรับเป็นสมาชิก ดังนั้นการที่มีผู้ใช้วารสารรายการใดน้อย จึงเป็นการยากที่จะงดการบอกรับวารสารดังกล่าว ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุมาจากหลายประการ อาจได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากผู้ใช้อเอง จากการเรียนการสอน หรือจากการบริการของห้องสมุด ซึ่งห้องสมุดควรศึกษาสาเหตุของวารสารที่มีปริมาณการใช้น้อยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อประกอบการตัดสินใจพิจารณาเลือกรับ

4. ปัญหาการใช้วารสารในห้องสมุด

อาจารย์ทุกสาขาวิชาประสบปัญหาวารสารฉบับย้อนหลังมีไม่ครบ ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมากเป็นระดับสูงสุด รองลงไปเป็นปัญหาระดับปานกลาง เรียงตามลำดับได้แก่ ไม่มีเวลาค้นคว้าวารสาร หวารสารไม่พบ ห้องสมุดได้รับวารสารฉบับล่าสุดล่าช้า วารสารภาษาต่างประเทศมีน้อยรายการ ห้องสมุดไม่ให้ยืมวารสารออก ห้องสมุดไม่มีวารสารชื่อที่ต้องการวารสารบางรายการมีฉบับเดียวไม่พอใช้ วารสารบนชั้นเรียงสับสน มีผู้อื่นกำลังใช้วารสารที่ต้องการ วารสารเย็บเล่มหนาเกินไปถ่ายเอกสารไม่ได้ ไม่ทราบวิธีการจัดเก็บวารสารวารสารหาย และไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบ้าง ปัญหาในระดับต่ำสุดอยู่ในระดับน้อยได้แก่ ไม่ทราบวิธีการค้นวารสาร และวารสารภาษาไทยมีน้อยรายการ

สาเหตุที่อาจารย์ประสบปัญหาวารสารฉบับย้อนหลังมีไม่ครบ ($\bar{X} = 3.84$)

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวารสารของห้องสมุดบางรายการต้องเก็บที่สำนักหอสมุด เพราะห้องสมุดคณะคับแคบไม่มีห้องวารสารโดยเฉพาะ รวมทั้งห้องสมุดคณะยังให้บริการวารสารฉบับปัจจุบันและฉบับเย็บเล่มในระบบชั้นเปิด ทำให้วารสารอาจหายได้ และบางครั้งพบว่ามีกรณีขาด

ปัญหา รองลงไปได้แก่ ไม่มีเวลาดันคว้าวารสาร ($\bar{X} = 3.49$) (ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบิร์สค (Bursk 1949, 1957) และหาวารสารไม่พบ ($\bar{X} = 3.49$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์มีภาระทางการสอนและต้องรับผิดชอบงานบริหาร งานวิชาการในคณะ ทำให้ไม่มีเวลาดันคว้าวารสาร ส่วนสาเหตุที่หาวารสารไม่พบ อาจเนื่องมาจาก ห้องสมุดจัดเก็บวารสารเรียงตามลำดับอักษรชื่อวารสาร ซึ่งบางครั้งอาจารย์อาจจำชื่อวารสารที่เป็นทางการไม่ได้ จึงหาวารสารไม่พบ เมื่อพิจารณาแต่ละสาขาวิชาปรากฏว่า อาจารย์สาขาวิชาการตลาดและสาขาวิชาการบริหารบุคคล ยังประสบปัญหาวารสารบางรายการมีฉบับเดียวไม่พอใช้อีกด้วย ($\bar{X} = 3.63$ และ 3.67) อาจเป็นเพราะวารสารสาขาวิชาการตลาดและสาขาวิชาการบริหารบุคคล เป็นที่นิยมอ่านของผู้ใช้ห้องสมุด ซึ่งจากการวิจัยนี้พบว่า วารสารทั้ง 2 สาขาวิชาดังกล่าวมีจำนวนผู้ใช้มากโดยเฉพาะวารสารภาษาไทย สำหรับอาจารย์สาขาวิชาการพาณิชย์ และสาขาวิชาการบริหารบุคคล ที่ประสบปัญหาวารสารภาษาต่างประเทศมีน้อยรายการ ($\bar{X} = 4.67$ และ 4.00 ตามลำดับ) นั้น อาจเนื่องมาจากสาขาวิชาการพาณิชย์เป็นสาขาวิชาที่เพิ่งเปิดสอนในคณะได้เพียง 5 ปี ทำให้การจัดหาวารสารยังไม่เพียงพอ สำหรับวารสารสาขาวิชาการบริหารบุคคลนั้น เมื่อพิจารณาปริมาณการใช้วารสารสาขานี้ของอาจารย์สาขาวิชาการบริหารบุคคล (จากตารางที่ 30) พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ ใช้วารสารภาษาไทยในอัตราร้อยละที่สูงกว่า 50.00 ในขณะที่ใช้วารสารภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ไม่เกินร้อยละ 37.50 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวารสารภาษาต่างประเทศที่ห้องสมุดครอบง้อมอยู่อาจจะไม่ตรงกับความต้องการใช้ของอาจารย์เป็นส่วนใหญ่

นักศึกษาปริญญาโท ประสบปัญหาห้องสมุดไม่ให้ยืมวารสารออก และวารสารบางรายการมีฉบับเดียวไม่พอใช้ อยู่ในระดับมากเป็นระดับสูงสุด ปัญหาในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ ได้แก่ ไม่มีเวลาดันคว้าวารสาร มีผู้อื่นกำลังใช้วารสารที่ต้องการ หาวารสารไม่พบ วารสารบนชั้นเรียงสับสน ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบ้าง ไม่มีการแนะนำวารสารที่ควรอ่าน ห้องสมุดได้รับวารสารฉบับล่าสุดล่าช้า ไม่ทราบวิธีการจัดเก็บวารสาร วารสารเย็บเล่มหนาเกินไปถ่ายเอกสารไม่ได้ ไม่มีเวลาอ่านวารสารทุกรายการที่น่าสนใจ วารสารภาษาไทยมีน้อยรายการ และวารสารฉบับย้อนหลังมีไม่ครบ สำหรับปัญหาอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมา เป็นปัญหาในระดับน้อย

นอกจากปัญหาห้องสมุดไม่ให้ยืมวารสารออก และวารสารบางรายการมีฉบับเดียวไม่พอใช้แล้ว นักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการสอบบัญชียังประสบปัญหา ไม่ทราบว่าห้องสมุด

มีวารสารชื่อใดบ้าง และไม่มีเวลาค้นคว้าวารสาร ในระดับมากที่สุด นักศึกษาปริญญาโททางบริหารธุรกิจ และนักศึกษาปริญญาโททางการศึกษา ประสบปัญหาที่มีผู้อื่นกำลังใช้วารสารที่ต้องการอยู่ในระดับมาก นักศึกษาปริญญาโททางบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร ประสบปัญหาไม่มีเวลาค้นคว้าวารสาร วารสารภาษาต่างประเทศมีน้อยรายการ วารสารบนชั้นเรียงสับสน ไม่ทราบวิธีการค้นวารสาร และห้องสมุดได้รับวารสารฉบับล่าสุดล่าช้า อยู่ในระดับมากอีกด้วย

สาเหตุที่นักศึกษาปริญญาโทประสบปัญหาห้องสมุดไม่ให้ยืมวารสารออกในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.94$) รองลงไปคือ วารสารบางรายการมีฉบับเดียวไม่พอใช้ ($\bar{X} = 3.80$) และไม่มีเวลาค้นคว้าวารสาร ($\bar{X} = 3.55$) ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมากและปานกลางค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาปริญญาโทเรียนภาคค่ำทำให้ไม่สะดวกในการใช้วารสาร และเมื่อมีผู้ใช้วารสารบางรายการอยู่ก่อนแล้วทำให้ไม่สามารถรอใช้บริการได้ เนื่องจากต้องรีบเข้าเรียน

ในกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี ปัญหาในการใช้วารสารที่ประสบมากที่สุด ได้แก่ ห้องสมุดไม่ให้ยืมวารสารออก ($\bar{X} = 4.07$) รองลงไปได้แก่ มีผู้อื่นกำลังใช้วารสารที่ต้องการ ($\bar{X} = 3.90$) มีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.88$) ทวารสารไม่พบ ($\bar{X} = 3.85$) และไม่มีเวลาอ่านวารสารทุกรายการที่สนใจ ($\bar{X} = 3.59$) ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมากและปานกลางค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าสิ่งพิมพ์ประเภทตำรา และอื่น ๆ นอกเหนือจากวารสาร ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะอ่านวารสารทุกรายการ ประกอบกับการที่นักศึกษามีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศในระดับมากอีกด้วย จึงมีความประสงค์ที่จะขอยืมวารสารออกนอกห้องสมุด เพื่อนำไปอ่านที่บ้าน หรือยืมไปถ่ายเอกสารนอกห้องสมุดซึ่งบริการถ่ายเอกสารในราคาถูกกว่าห้องสมุด เมื่อพิจารณาแต่ละสาขาวิชาพบว่า เกือบทุกสาขาวิชาประสบปัญหาเรื่อง วารสารบางรายการมีฉบับเดียวไม่พอใช้ ซึ่งเป็นปัญหาสืบเนื่องมาจากมีผู้อื่นกำลังใช้วารสารที่ต้องการนั่นเอง ดังนั้นห้องสมุดจึงควรพิจารณาจัดทวารสารบางรายการที่มีผู้ใช้มากจำนวนเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาแต่ละสาขาวิชาพบว่า นักศึกษาแต่ละสาขาวิชายังประสบปัญหาในระดับมากนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว คือ นักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชีประสบปัญหา

วารสารบางรายการมีฉบับเดียวไม่พอใช้ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาการตลาดประสบปัญหาวารสารบางรายการมีฉบับเดียวไม่พอใช้ และไม่มีเวลาอ่านวารสารทุกรายการที่น่าสนใจ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารบุคคลประสบปัญหาวารสารบนชั้นเรียงสับสน และไม่มีเวลาค้นคว้าวารสารในระดับมากที่สุด นักศึกษาสาขาวิชาการเงินและการธนาคารประสบปัญหาไม่มีเวลาอ่านวารสารทุกรายการที่น่าสนใจ นักศึกษาสาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรมประสบปัญหาไม่มีการแนะนำวารสารที่ควรอ่าน ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบ้าง ไม่มีการกำหนดให้มีการอ้างอิงจากวารสาร และวารสารภาษาไทยมีน้อยรายการ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาพัฒนาวิประสบปัญหาไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบ้าง วารสารบางรายการมีฉบับเดียวไม่พอใช้ และห้องสมุดได้รับวารสารฉบับล่าสุดล่าช้า จากปัญหาดังกล่าวมานี้ จะเห็นว่านักศึกษาหลายสาขาวิชาประสบปัญหาเรื่องวารสารบางรายการมีฉบับเดียวไม่พอใช้ ซึ่งเป็นปัญหาสืบเนื่องมาจากมีผู้อื่นกำลังใช้วารสารที่ต้องการนั่นเอง ดังนั้นห้องสมุดจึงควรพิจารณาจัดหาวารสารบางรายการที่มีผู้ใช้มากจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การที่นักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรมประสบปัญหาแตกต่างจากนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ซึ่งเป็นปัญหาอันเกิดจากการเรียนการสอน คือ ไม่มีการแนะนำวารสารที่ควรอ่าน ($\bar{X} = 3.80$) และไม่มีการกำหนดให้มีการอ้างอิงจากวารสารนั้น ($\bar{X} = 3.67$) อาจเป็นเพราะห้องสมุดไม่มีบริการแนะนำวารสาร รวมทั้งอาจารย์สาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรมเองอาจจะไม่แนะนำให้นักศึกษาอ่าน ทั้งนี้เพราะจากผลการวิจัยนี้พบว่า อาจารย์สาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรมใช้วารสารสาขาบริหารอุตสาหกรรมในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นระดับสูงสุด จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า อาจเป็นเพราะวารสารสาขาอื่นที่ห้องสมุดบอกรับอยู่มีเนื้อหาไม่ตรงกับความสนใจหรือไม่สอดคล้องกับหลักสูตรที่สอน

สรุปได้ว่า ปัญหาในการใช้วารสารของอาจารย์และนักศึกษามีสาเหตุมาจากการบริการของห้องสมุดมากที่สุด รองลงไปเป็นสาเหตุจากอาจารย์และนักศึกษาเอง นอกจากนี้มีข้อสังเกตว่า นักศึกษาปริญญาโทและนักศึกษานิเทศศาสตร์ประสบปัญหาบางประการในระดับที่แตกต่างกันบ้าง คือ นักศึกษานิเทศศาสตร์ประสบปัญหา มีอุปสรรคด้านภาษาต่างประเทศในระดับมาก ในขณะที่นักศึกษานิเทศศาสตร์มีปัญหาดังกล่าวในระดับน้อย ซึ่งอาจเป็นข้อพิจารณาได้ว่า ภาษาต่างประเทศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้วารสารของนักศึกษานิเทศศาสตร์ได้ประการหนึ่ง

เมื่อประสบปัญหาดังกล่าวมาแล้ว อาจารย์ นักศึกษานิเทศศาสตร์ และนักศึกษานิเทศศาสตร์ จำนวนสูงสุดได้เสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการบริการวารสารของห้องสมุด คือ วารสาร

ที่คนนิยมอ่านมากควรจัดซื้อเพิ่มขึ้นหลายฉบับ ข้อเสนอแนะรองลงมาได้แก่ ให้อีแมววารสารออกได้ ทั้งฉบับปัจจุบันและฉบับเย็บเล่ม จัดเก็บวารสารให้เป็นที่ไม่ปะปนกับบริเวณอ่านหนังสือ และจัดหาวารสารฉบับย้อนหลังให้ครบถ้วน

จากผลการวิจัยดังกล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า สาขาวิชาที่สังกัดของอาจารย์ และนักศึกษา ภาษาของวารสาร เวลาในการค้นคว้าวารสาร อายุของวารสาร จุดมุ่งหมายในการใช้วารสาร (ซึ่งได้แก่ เพื่อการเรียนการสอน การทำรายงาน ความต้องการเพิ่มพูนความรู้ทั่วไป ความต้องการข้อมูลเพื่อให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ เป็นต้น) เนื้อหาในวารสาร และการดำเนินงานของห้องสมุดทั้งในด้านการจัดหา จัดเก็บ และบริการวารสาร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้วารสาร นอกจากนี้ยังพบว่า สำหรับกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีนั้น ภาษาต่างประเทศเป็นปัจจัยที่มีผลอย่างมากต่อการใช้วารสาร

จากผลการวิจัยดังกล่าวที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษาปริญญาโท และนักศึกษาปริญญาตรี ใช้วารสารสาขาวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนสังกัดในปริมาณที่สูงกว่าวารสารสาขาวิชาอื่น ๆ โดยในกลุ่มอาจารย์และนักศึกษาปริญญาตรีมีจุดมุ่งหมายสูงสุดในการใช้วารสารเพื่อประกอบการเรียนการสอน นักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการสอบบัญชี และนักศึกษาปริญญาโทมาบัณฑิตทางการบัญชี มีจุดมุ่งหมายในการใช้วารสารเพื่อประกอบการศึกษาอยู่ในระดับมาก แม้ว่าจะมีใช้จุดมุ่งหมายสูงสุดก็ตาม จึงอาจกล่าวได้ว่า อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของวารสารต่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวเหตุผลของการวิจัยเรื่องนี้ที่กล่าวว่า วารสารธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่าอาจารย์และนักศึกษายังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการใช้วารสารเพื่อประกอบการเรียนการสอนในระดับมาก เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ระดับการใช้วารสารส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเป็นระดับสูงสุด และโดยทั่วไปมีระดับการใช้วารสารอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์และนักศึกษายังคงใช้สิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือประกอบการเรียนการสอนมากกว่าวารสาร ดังผลการวิจัยของ สมศรี กิรติวุฒิกุล (สมศรี กิรติวุฒิกุล 2529: 85) ที่พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่ หนังสือเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีประโยชน์มากที่สุดต่อการเรียนการสอน ดังนั้นห้องสมุดจึงควรประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้วารสารมากยิ่งขึ้น โดยอาจจัดบริการแนะนำวารสาร แสวงหาวารสารฉบับใหม่ล่าสุด เป็นต้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการใช้วารสารของอาจารย์และนักศึกษามีสาเหตุ มาจากการบริการของห้องสมุดมากกว่าสาเหตุอื่น ๆ (ซึ่งได้แก่ สาเหตุจากการเรียนการสอน สาเหตุจากผู้ใช้อเอง) จึงแสดงให้เห็นว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวเหตุผลที่ว่า การบริการ วารสารของห้องสมุดนั้นยังมีปัญหาและทำให้ผู้รับบริการไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีแนวทางแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบริการวารสารของห้องสมุดให้มี ประสิทธิภาพ ดังข้อเสนอแนะที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การบริการวารสารของห้องสมุดสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงการจัดการและการบริการวารสารของห้องสมุดดังนี้ :-

1. ในด้านการจัดหา

1.1 ห้องสมุดควรจัดหาครชนีวารสารสาขาวิชาบริหารธุรกิจภาษาต่างประเทศ เช่น Business Index, Business Periodical Index ไว้บริการ เนื่องจากครชนี ที่มีอยู่เป็นครชนีของวารสารแต่ละชื่อเรื่อง ซึ่งจัดเก็บแยกตามปีที่ออกและรวบรวมได้ล่าช้า ทำให้ไม่สะดวกต่อการค้นคว้า ผู้ใช้บางสาขาจึงไม่นิยมใช้ครชนีวารสาร นอกจากนี้ผู้ใช้อาจ หลาดการใช้วารสารบางรายการไปเนื่องจากจำชื่อวารสารแต่ละสาขาวิชาไม่ได้ทั้งหมด การ มีครชนีดังกล่าวจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ดียิ่งขึ้น สำหรับครชนีวารสารภาษาไทยที่ ห้องสมุดจัดทำขึ้น ควรจัดทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนนำวารสารขึ้นชั้น

1.2 ห้องสมุดควรจัดซื้อวารสารภาษาไทยสาขาวิชาการตลาด เช่น วารสาร การตลาด คู่แข่ง มีเดีย และวารสารสาขาวิชาบริหารบุคคล เช่น ผู้จัดการ ซึ่งมีจำนวนผู้ใช่มาก เพิ่มจำนวนขึ้นอีก เพราะจากการวิจัยนี้พบว่า ผู้ใช้ที่มีสังกัดเดียวกับวารสารสาขาดังกล่าว ประสบปัญหาวารสารไม่พอใช้ และนักศึกษาทุกสาขาวิชาใช้วารสารดังกล่าวเช่นกัน นอกจากนี้ ควรปรับปรุงการจัดการวารสารภาษาต่างประเทศสาขาวิชาการบริหารบุคคลด้วย เนื่องจากการ วิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารในอัตราร้อยละไม่เกิน 37.50 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วารสารอาจจะมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของอาจารย์ส่วนใหญ่

1.3 วารสารธุรกิจฉบับย้อนหลังที่เก็บไว้ที่ห้องสมุดกลางทุกรายการ ควรจัดถ่ายไว้ในรูปไมโครฟิล์ม เพื่อให้บริการในห้องสมุดคณะพาณิชย์ฯ ซึ่งมีเครื่องอ่านไมโครฟิล์มอยู่แล้ว นอกจากนี้ห้องสมุดควรจัดเก็บวารสารรายการที่มีผู้ใช้บ่อยในรูปของไมโครฟิล์ม เพื่อประหยัดเนื้อที่เก็บวารสาร เนื่องจากผลการวิจัยนี้พบว่า ในกลุ่มอาจารย์และนักศึกษาปริญญาตรีจำนวนสูงสุดมีความเห็นว่า ควรจัดเก็บวารสารฉบับย้อนหลังในรูปไมโครฟิล์ม แต่ก็ยังมีความเห็นแตกต่างกันออกไปในเรื่องรายการใดที่ควรจัดเก็บ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วผู้วิจัยคิดว่าควรจัดเก็บวารสารที่มีผู้ใช้บ่อยก่อน เนื่องจากผลการวิจัยได้ข้อสรุปที่ไม่เด่นชัดนัก อีกประการหนึ่งเป็นการทดสอบความพึงพอใจของผู้ใช้ด้วย อายุของวารสารที่ควรจัดเก็บในรูปของไมโครฟิล์ม ควรมีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า อายุของวารสารที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ไม่เกิน 5 ปี

1.4 จากการวิจัยนี้พบว่า ผู้ใช้ประสบปัญหาวารสารฉบับย้อนหลังมีไม่ครบห้องสมุดจึงควรรวบรวมให้ครบถ้วน โดยพิจารณาจากรายการวารสารที่มีจำนวนผู้ใช้เกินกว่าร้อยละ 50.00 ขึ้นไปก่อน เพราะแสดงให้เห็นว่ามีผู้สนใจใช้กันมาก ตัวอย่างเช่น วารสาร Harvard Business Review, Fortune, การเงินธนาคาร, คู่แข่ง เป็นต้น การรวบรวมอาจทำได้โดยการขอยืมวารสารรายการที่ขาดหายไปจากห้องสมุดอื่นมาถ่ายเอกสารทดแทนฉบับที่ขาดหายไป

1.5 จากรายชื่อวารสารธุรกิจที่ผู้ใช้อ่านประจำแต่ไม่ปรากฏในแบบสอบถามนั้น เมื่อพิจารณาแล้วห้องสมุดควรจัดหาวารสารภาษาไทยทุกรายการไว้บริการในห้องสมุดต่อไป เพราะมีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนของคณะพาณิชย์ฯ ทุกรายการ สำหรับวารสารภาษาต่างประเทศนั้น ควรพิจารณาวารสารในสาขาวิชาการพาณิชย์นาวีก่อน ซึ่งได้แก่ Lloyd's Shipping Economist และ Maritime Policy & Management เนื่องจากวารสารในสาขาดังกล่าวนี้มีบริการในห้องสมุดน้อยมากเพียง 3 รายการเท่านั้น

2. ในด้านการบริการและการจัดเก็บวารสาร

2.1 ห้องสมุดควรจัดบริการแนะนำวารสาร โดยเฉพาะวารสารสาขาวิชาการบริหารอุตสาหกรรม โดยร่วมมือกับอาจารย์สาขาวิชาการบริหารอุตสาหกรรม เพราะผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสาขาดังกล่าวประสบปัญหาไม่มีการแนะนำวารสารที่ควรอ่าน และไม่มีการกำหนดให้มีการอ้างอิงจากวารสาร ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมาก

2.2 ห้องสมุดควรจัดเก็บวารสารโดยเรียงวารสารบนชั้นตามลำดับอักษรของชื่อวารสารนั้น ในกรณีวารสารภาษาไทยให้ตัดคำว่า "วารสาร" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชื่อวารสารนั้นออกไป เช่น "วารสารการพาณิชย์นาวี" ให้ไปเรียงที่ "การพาณิชย์นาวี" เลย ทั้งนี้เพราะผู้ใช้อาจจำชื่อวารสารที่เป็นทางการไม่ได้ อาจสับสนระหว่างชื่อวารสารที่มีคำว่า "วารสาร" และไม่มีคำว่า "วารสาร"

2.3 วารสารฉบับย้อนหลังรายการใดที่มีผู้ใช้บ่อย ควรแยกเก็บไว้ในห้องเก็บวารสารฉบับย้อนหลัง สำหรับรายการที่มีผู้ใช้มาก ควรเก็บไว้บริการในห้องสมุด เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการบริการ ผู้ใช้ไม่ต้องเสียเวลารอคอยให้ผู้บริการหยิบให้

2.4 จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ใช้วารสารจากห้องสมุดน้อย เพราะไม่มีเวลาค้นคว้าวารสาร ดังนั้นห้องสมุดควรมีการปรับปรุงวิธีการให้บริการสารบัญวารสารสำหรับอาจารย์ ด้วยการจัดส่งสารบัญวารสารแยกตามสาขาวิชาของวารสารให้ตรงกับสาขาวิชาที่สังกัดของอาจารย์ แทนวิธีการเดิมซึ่งจัดใส่แฟ้มเรียงตามชื่อวารสาร นอกจากนี้ห้องสมุดควรมีบริการถ่ายเอกสารบทความที่อาจารย์ต้องการส่งไปให้อาจารย์ทันทีที่แจ้งความต้องการอ่านบทความนั้นมายังห้องสมุด ซึ่งงบประมาณในการถ่ายเอกสารอาจขอความช่วยเหลือจากทางคณะฯ หรือใช้วิธีเรียกเก็บเงินจากอาจารย์ในภายหลังที่ส่งบทความไปให้อาจารย์แล้ว การเปลี่ยนแปลงวิธีดังกล่าวจะช่วยให้อาจารย์ทราบความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาที่ตนสังกัดได้รวดเร็ว และสะดวกกว่าเก่า สำหรับสารบัญวารสารที่เก็บไว้บริการผู้ใช้ห้องสมุดในห้องสมุดนั้นควรมีจัดเก็บแยกตามสาขาวิชาด้วย นอกเหนือจากจัดเก็บตามชื่อวารสาร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้วารสารธุรกิจของอาจารย์และนักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ในคณะพาณิชย์ฯ โดยการศึกษาจากหลักฐานการایشหรือวิเคราะห์การอ้างอิงจากงานวิจัยและตำราที่อาจารย์แต่ง แล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยนี้ เพื่อทดสอบว่าผลที่ได้ต่างกันเหมือนกันอย่างไร

2. ควรมีการวิจัยแบบทดลอง ด้วยวิธีการแสดงวารสารรายการที่มีผู้ใช้บ่อย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของการแสดงวารสารต่อการایشวารสาร เพราะจากผลการวิจัยมีวารสาร

หลายรายการที่มีปริมาณการใช้น้อย และมีระดับการใช้ระดับน้อยเป็นระดับสูงสุด ซึ่งไม่ได้หมายความว่าวารสารเหล่านั้นไม่มีคุณค่าแก่การบอกรับเป็นสมาชิก เพราะวารสารเกือบทั้งหมดที่ห้องสมุดบอกรับ เป็นวารสารที่ตรงกับข้อเสนอแนะของ โรเบิร์ต เอฟ. โรส และอาจารย์ผู้สอน การที่วารสารมีปริมาณการใช้น้อยอาจเนื่องมาจากผู้ใช้ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารรายการดังกล่าวอยู่ หรือทราบว่าห้องสมุดมีแต่ไม่ได้ให้ความสนใจใช้ เพราะไม่ทราบว่า มีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไรก็ได้

๓. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาวารสารในสาขาวิชาบริหารธุรกิจทั่วไป เพื่อให้ทราบว่าวารสารแต่ละรายการมีเนื้อหาเน้นหนักไปในเรื่องใด ซึ่งผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาการจัดหาและบริการวารสารในแต่ละสาขาวิชา

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้

เนื่องจากจำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามนี้ มีจำนวนแตกต่างกันมากในแต่ละสาขาวิชา โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาศรีมีจำนวนแตกต่างกันเกินกว่า ๕๐ ทำให้การเปรียบเทียบค่าทางสถิติอาจมีผลเบี่ยงเบนได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย